הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תצח תצט

הַבְּהֵמָה, (כג) (קד) יְכַסֶּנּוּ, וְאִם לָאו (כג) (קה) לֹא יְכַסֶּנּוּ: כ (קו) לִשְׁחֹט צִפּוֹר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלֹא כִּסָּה דָּמוֹ, (כד) לֹא יְכַסֶּנּוּ בְּיוֹם טוֹב:

תצט דִּין מְלִיגָה וּמְלִיחָה בְּיוֹם טוֹב. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א אֵין מְרַגִּילִין בְּיוֹם טוֹב. כֵּיצַד הוּא מְרַגִּיל, זֶה הַמּוֹצִיא כָּל הַבָּשָׂר (ס) (א) מֵרֶגֶל אֶחָד כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיא כָּל הָעוֹר שָׁלֵם וְלֹא יִקָּרַע, מִפְּנֵי שֶׁטּוֹרֵחַ בְּהַפְשֵׁט זֶה טִרַח גָּדוֹל וְאֵין בּוֹ צָרֶךְ לַמּוֹעֵד: ב אָסוּר (ב) לִמְלֹג גְּדִי (ג) אֶלָּא אִם כֵּן מוֹלְגוֹ (ג) לָאֳכֶל הָעוֹר: ג בְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁחֲטָה בְּיוֹם טוֹב, (ג) מֻתָּר (ד) לְהַגְבִּיהַּ עוֹרָהּ (ה) וְלִתְּנָהּ

(כג) יְכַסֶּנּוּ. וְהוּא הַדִּין בְּדָקָר נְעוֹץ בְּעָפָר תְּחוֹחַ שְׁרֵי בִּדְקִירָה אַחַת דְּהָא לֹא טָרַח (שם), מָגֵן אַבְרָהָם. וְטֶלֶה (שם) הֶעֱלוּהוּ יְכַסֶּנּוּ בִּדְקִירָה אַחַת עַיֵּן שָׁם: כ (כד) לֹא יְכַסֶּנּוּ. אֲפִלּוּ בְּעָפָר מוֹכֶן, דְּהָא אֲפִלּוּ לֹא מְכַסֶּה לֵיהּ מֻתָּר לֶאֱכֹל הָעוֹף:

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ס) מֵרֶגֶל. וְכֵן שֶׁלֹּא לְהַפְשִׁיט הָעוֹר שָׁלֵם לַעֲשׂוֹת נוֹד. טוּר: ב (ב) לִמְלֹג. הַגִּירְסָא הַנְּכוֹנָה הִיא שֶׁאֲפִלּוּ רוֹצֶה לֶאֱכֹל הָעוֹר אָסוּר לִמְלֹג. אַחֲרוֹנִים. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּתַרְנְגֹלֶת מֻתָּר לִמְלֹג כַּלָּה דְּאִי אֶפְשָׁר לְהַפְשִׁיטָהּ, עַיֵּן שָׁם: ג (ג) מֻתָּר. דְּהִתִּירוּ סוֹפָן מִשּׁוּם תְּחִלָּתָן, דְּאִי לֹא שָׁרִית לֵיהּ לֹא יִשְׁחֹט מִשּׁוּם הֶפְסֵד עוֹר וְיִמָּנַע מִשְּׁמִחַת יוֹם טוֹב. וְכָתַב הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"א סי' לא) דַּאֲפִלּוּ מֻחְמָּה לְצַל שָׂרִי לְטַלְטְלוֹ אִם יוֹדֵעַ שֶׁיִּפָּסִיד, אֲבָל אִם יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יַפְסִיד הָעוֹר אָסוּר לְטַלְטְלוֹ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַבְּהֵמָה שֶׁנִּתְּסְפוּ וּכְדֹמֶה: (קד) יְכַסֶּנּוּ. וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה לוֹ דָּקָר נְעוּץ מִבְּעוֹד יוֹם בְּעָפָר תְּחוֹחַ (קכו) נַמִּי שָׁרֵי בִּדְקִירָה אַחַת דְּהָא לֹא טָרַח טְפֵי בִּשְׁבִיל הַבְּהֵמָה. וְדַע עוֹד דִּלְפִי מַה שֶּׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל בְּסָעִיף ט"ו דִּבְדִיעֲבַד אִם שָׁחַט וְאֵין לוֹ עָפָר מוּכָן מֻתָּר לְכַסּוֹת אַף בְּאֵפֶר שֶׁאֵין מוּכָן, הוּא הַדִּין בְּעִנְיָנוּ נַמִּי דְּיֵשׁ לָהּ דִּמְתָּר דְּהָא לֹא טָרַח טְפֵי בִּשְׁבִיל הַבְּהֵמָה, (קכז) וְלֹא הֶעָתִיק הַמְחַבֵּר עָפָר מוּכָן אֶלָּא מִשּׁוּם סֵיפָא דְּאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְכַסּוֹתוֹ בִּדְקִירָה אַחַת אֲפִלּוּ בְּעָפָר מוּכָן לֹא יְכַסֶּנּוּ: (קה) לֹא יְכַסֶּנּוּ. דְּטָרַח בִּשְׁבִיל בְּהֵמָה. וְהִסְכִּימוּ (קכז) הָאַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ דְּקִירָה אַחַת שָׁהָיָה נוֹטֵל בִּשְׁבִיל דְּמֵי הַחִיָּה נַמִּי אָסוּר, דְּכֵיוָן דְּמֵעֲרֶב בְּדַם בְּהֵמָה (קכז) אִם כֵּן אֲפִלּוּ דְּמֵי הַחִיָּה נַמִּי אָסוּר, דַּם בְּהֵמָה מְרֻבִּים כָּל כָּךְ עַד כְּדֵי שֶׁדַּם הַחִיָּה לֹא הָיָה נִכָּר אִם דַּם הַבְּהֵמָה הָיָה מַיִם (קכח) וּפְטוּר אוֹתוֹ מָקוֹם מִכָּל כָּסוּת, וְאִם כֵּן טָרַח בִּשְׁבִיל דַּם הַבְּהֵמָה שֶׁאֵינוֹ חַיָּב בִּכְסוּי וְאָסוּר. וְכָתְבוּ (קכו) הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם שָׁחַט בְּאֶמְצַע הֶחָצֵר מֻתָּר לְכַסּוֹת בְּעָפָר מוּכָן אֲפִלּוּ בְּכַמָּה דְּקִירוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְלַכְלְכוּ כֵּלָיו וּכְדִלְעֵיל (ס"ח) בַּהַגָּ"ה: כ (קו) שָׁחַט צִפּוֹר וְכוּ' לֹא יְכַסֶּנּוּ. וַאֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ (קכו) עָפָר מוּכָן נַמִּי לֹא שָׁרֵי לֵיהּ לְמִטְרַח (קכח) כֵּיוָן דְּהָיָה אֲפָשָׁר לוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וּמִמֵּנַּע מִשְּׁמְחַת יוֹם טוֹב לֵיכָא כָּאן דַּאֲפִלּוּ לֹא מְכַסֶּה לֵיהּ שָׁרֵי הַבָּשָׂר בַּאֲכִילָה, וַיְמִתִּין עַד לָעֶרֶב וְאִם יִהְיֶה רִשּׁוּמָן נָכָר יְכַסֶּנּוּ. (קכט) וְיֵשׁ לִכְפּוֹת עָלָיו כְּלִי לְשָׁמְרוֹ כְּדֵי שֶׁיְּכַסֶּנּוּ:

א (א) מֵרֶגֶל אֶחָד וְכוּ'. טוּרַח גָּדוֹל. מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן זֶה (ס) דְּאִם מַפְשִׁיט הָעוֹר דֶּרֶךְ שְׁתֵּי הָרַגְלַיִם (דַּהֲיְנוּ שֶׁחוֹתֵךְ מֵרֶגֶל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קכד) טוּר, בֵּ"ח (ס"ק) (מִמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לו) וּפְרִי חָדָשׁ, וְדִלְא כְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו והרמב"ם): (קכה) לְשׁוֹן זֶה שֶׁל הַמְחַבֵּר הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"ב). וְעַל הָרַמְבַּ"ם לֹא קָשֶׁה כְּלָל מַה שֶּׁכָּתַב עָפָר מוּכָן, דִּלְטַעֲמֵיהּ אָזֵיל דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּאֵין בְּדָם חַיָּה גְּרִידָא אִם אֵין לוֹ עָפָר מוּכָן לֹא יְכַסֶּה כְּלָל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָא בְּרֵישׁ פֶּרֶק ג' (ה"א), וּפְלִיג עַל מַה שֶּׁהָעְתִּיק הָרֹאשׁ"ש (פ"א סי"ב) בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"א ה"ד) שֶׁמְּפֻזָּנוּ נוֹטֵב הַדִּין דְּסָעִיף ט"ו, אֲבָל הַמְחַבֵּר שֶׁפְּתָחָם בֵּן בְּסָעִיף ט"ו לְהָקֵל עַל כָּרְחֵךְ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דִּבְרָיו כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּפִנִּים: (קכו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לח), וְאַלְיָה רַבָּה (ס"ק לח) וּפְרִי חָדָשׁ וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק כה) וְהַגְּרַ"ז (סל"ו), וְדִלְא כְּטַ"ז (ס"ק כא): (קכז) אַלְיָה רַבָּה (שם), וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז (שם, קו"א סק"ו) וְהֵבִיא רְאָיָה מִפְּקָנְאוֹת פֶּרֶק ז' מִשְׁנָה (ג') [ד']: (קכח) רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דִּבְדֶם חַיָּה גְּרִידָא דְּרִשִׁינַן (חולין פח:) 'דְּמוֹ' (ויקרא יז יג) אַפְלוּ מִקְצָת דָּמוֹ, הָכָא שֶׁאנִי דְּאֶפְשָׁר דְּהַמְּקָצָת גַּם כֵּן נִתְבַּטֵּל: (קכט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים וְכֵן כָּתַב הָרִיאַ"ז (ד' שלטי הגיבורים אות א): כ (קכו) רַשְׁבָּ"א בְּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית מועד ש"ב סי' ב), וְכֵן מִשְׁמַע מֵאוֹר זָרוּעַ בְּהִלְכוֹת כִּסּוּי הַדָּם (סי' שצב) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הִסְכִּים בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לט) וּדְלֹא כִּבְנֵי יָשָׁע (ד"ה מג"א ס"ק לט) שֶׁפִּקְפֵּק בָּזֶה. וְאַף שֶׁמִּדִּבְרֵי רְאַ"ה מִשְׁמַע בְּחִדּוּשָׁיו (ח: ד"ה פשיטא) דְּקָאֵי עַל דָּקָר נְעוּץ, הוּא לְטַעְמֵיהּ אָזֵיל דְּמַקְרֵשׁ כָּלֵי סוּגְיָא לְעִנְיַן דָּקָר נְעוּץ עַיֵּן בְּדָבָר הַבַּיִת הִלְכוֹת כִּסּוּי הַדָּם (בית ראשון ש"ח), וּכְבָר כָּתְבוּ דְּלֹא קַיְימָא לַן כְּוָתֵיהּ וְסוּגְיָא כְּלָהּ מְיֻיֶּרֶת בְּמוּכָן גְּמוּר, וְכֵן מַשְׁמַע מִרַּמְבַּ"ם רֵישׁ פֶּרֶק ג' (ה"א) דְּמְיַיֵּרִי הִסּוּגְיָא בְּמוּכָן גְּמוּר: (קכט) עַיֵּן בְּפְרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּסֻגְיָא שָׁם (ח:) שֶׁכָּתַב אִם פָּשַׁט, וְצָרִיךְ עִיּוּן אִם בְּדָרְקָא נָקַט, וְאָפְשָׁר דַּעְתּוֹ דְּכִסּוּי מֵעֲבַד אֲכִילָה וּדְלֹא כְּרַשְׁ"י (שם ד"ה אין מכסין), וְצָרִיךְ עִיּוּן: (קכט) שִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם ד"ה אין מכסין), וּמַשְׁמַע דַּעְתּוֹ דְּזֶה לֹא חָשִׁיב טָרְחָא כְּמוֹ כִּסּוּי:

א (ס) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה אין מרגילין) לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"י), וְכֵן הִפְרִי חָדָשׁ נוֹטֶה לְדַעַת זֶה: (ב) בֵּ"ח (ס"א) וְכִסְתִימַת לְשׁוֹן הַטּוּר. א] וְכָתַב דְּאַף אִם אֵינוֹ מְפַשִּׁיט כָּלָל דֶּרֶךְ הָרְגָלַיִם רַק דֶּרֶךְ הַפָּה עַד זְנָבוֹ [דְּלְאו בְּכָלל מַרְגִּיל הוּא], גַּם כֵּן אָסוּר דְּעַל כָּל פָּנִים הוּא טָרְחָא יְתֵרָא שֶׁלֹּא לְצָרְכוֹ יוֹם טוֹב: ב (ג) עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְט"ז (סק"ב): (ד) כֵּן כָּתַב הָרַשְׁבָּ"א (עבוה"ק בית מועד ש"ב סי' ג) בְּטַעַם סְבָרַת הָאוֹסְרִין. [וְעַיֵּן בְּתוֹסְפוֹת (לד. ד"ה מולגין) וְרֹאשׁ"ש (פ"ד סי' טז) שֶׁכָּתְבוּ עוֹד טַעַם לָזֶה]: (ה) פְּרִי חָדָשׁ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וּמִכָּל מָקוֹם מִי שְׁרוּצָה לְהַקֵּל לֹא נוֹכַל לְמַחוֹת בְּיָדוֹ דְּכָל חֵילֹם שֶׁל הָאַחֲרוֹנִים [הַבַּ"ח (ס"ב) וְט"ז וּמָגֵן אַבְרָהָם] שֶׁחוֹלְקִים עַל הַמְחַבֵּר הוּא מֵהַגִּרְסָא הַנְּכוֹנָה שֶׁכְּבָעֵל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת כְּפִי שֶׁמּוּכְאָה בְּתוֹסְפוֹת (שם) וְרֹאשׁ"ש (שם) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים, אֲבָל בָּאֳמֶת לוֹ יְהֵי כִּדְבָרֵיהֶם עִקַּר דִּינוֹ שֶׁל בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת אֵינוֹ מַסְכִּים וּכְפִי מַה שֶּׁמְּבִיא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כתב בה"ג) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (שם) שֶׁיֵּשׁ מוֹרִין הוֹרָאָה שֶׁמְּקֻבָּלִים בָּזֶה, וְכֵן בְּעִטּוּר (ח"ב דף קמא:) דְּעִתּוֹ בָּזֶה לְהָקֵל, וְכֵן הִסְכִּים הַמְּאִירִי (לד. ד"ה מולגין) וְהַשִּׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (שם ד"ה ת"ר), וְכֵן הָרַשְׁבָּ"א גּוּפֵיהּ בְּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם) סַיֵּם בְּסוֹף דְּבָרָיו שֶׁהַדַּעַת נוֹטָה לְהָקֵל, וְעַיֵּן בְּאַלְיָה רַבָּה (סק"ג) שֶׁגַּם דַּעְתּוֹ נוֹטָה לְהָקֵל כִּדְבָרֵי הַמְחַבֵּר: ג (ו) יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"א סי' לא) מִשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים (ז) לְדַעַת הַמְחַבֵּר שָׁם, וַאֲפִלּוּ לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים עַל כָּל פָּנִים בְּעוֹר בְּהֵמָה דַּקָּה אָסוּר לְטַלְטֵל וַאֲפִלּוּ בִּיבֵשָׁה: (ח) גְּמָרָא (יא:): (ט) מְאִירִי (י. ד"ה למזגא): (י) רַשְׁבָּ"א (עבוה"ק בית מועד ש"א סי' יא):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"א) סָתַם לְאָסוּר רַק בְּמַרְגִּיל, הַיְנוּ הַמְפַשִּׁיט אֶת הָעוֹר מִרַּגְלֵיהּ כְּלִפְנֵי רִאשָׁה, וְלֹא כָּתַב לְהַחְמִיר בְּמַפְשִׁיט דֶּרֶךְ הַפֶּה. **ב]** וּבשו"ע הרב (ס"ב) פָּסַק לְאָסוּר לְמִלּוֹג גְּדִי אֲפִילּוּ כְּדֵי לֶאֱכֹל בְּעוֹרוֹ.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah